

Λόγος Εἰς τόν Τίμιον καί Ζωοποιόν Σταυρόν ΙΩΣΗΦ, Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης

Ἀ Σήμερα εἶναι ἡ ἑορτή τοῦ Σταυροῦ, γι' αὐτό ἄς καίρεται ὁ χορός τῶν Ἀγγέλων. Ἐμφανίζεται ὁ Σταυρός ἄς τόν προσκυνήσῃ ὅλο τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὑψώνεται ἡ θεία δύναμις τοῦ Σταυροῦ· ἄς τραπῆ εἰς φυγὴν τό πλήθος τῶν δαιμόνων. Ἀλλά, ὦ θεῖε Σταυρέ, τό ἀνέκφραστο θέαμα τῶν Ἀγγέλων, τό καύχημα τῶν πιστῶν, ἡ Βασιλική ῥάβδος, -σοῦ ὁμιλῶ σάν νά εἶσαι ἔμπυχος- σύ βεβαίως φέρεις εἰς ἡμᾶς τά χαρμόσινα μηνύματα τῆς σωτηρίας. Διά σου, αἱ κλεισθεῖσαι πύλαι τοῦ Παραδείσου, πάλιν ἀνοίγονται. Διά σου κατηργήθη τό κράτος καί ἡ δύναμις τοῦ θανάτου· διά σου, ὁ ἄδης ἀπεγυμνώθη· διά σου, οἱ νεκροί ἀνέζησαν· διά σου, ὁ Ληστής καίρει καί ἀγάλλεται μέσα εἰς τόν Παράδεισον· διά σου, ἠνώθησαν τά ἐπίγεια μέ τά Οὐράνια· διά σου, ἐγνωρίσαμε τήν Ἀλήθειαν· διά σου, μᾶς ἐδωρήθη τό Βάπτισμα τῆς ἀναγεννήσεως· διά σου, ἐχαρίσθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἄφεσις ἁμαρτιῶν· διά σου, ἐλάβαμε τήν Δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· διά σου, οἱ ἐκκλησίες σημειοῦνται, καί ἔτσι γίνονται Ναοί Θεοῦ. Διά σου ἀπολαμβάνομε τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ· διά σου, καταξιούμεθα καί γινόμεθα υἱοί τοῦ Θεοῦ καί κληρονόμοι τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Διά σου, αἱ ἱεραὶ Πανηγύρεις καί αἱ ἑορταὶ γεμίζουν ἀπό θεία χαρά καί θεϊκό φῶς. Καί ποία γλῶσσα θά μπορούσε νά μᾶς περιγράψῃ ἀκριβῶς πόσα καί ποῖα εἶναι τά καλά ἐκεῖνα, πού ἐδῶρησε ὁ

Χριστός ὁ ἀληθινός Θεός, διὰ σοῦ, εἰς τό γένος τῶν ἀνθρώπων;

Β᾽Επειδή λοιπόν, ἀγαπητοί καί φιλέορτοι Χριστιανοί, ἐγνωρίσαμε διὰ τοῦ λόγου αὐτά, ἄς ἐναγκαλισθῶμεν μέ ἀγνές καρδιές καί καθαρά στόματα, τό σεβάσιμον καί Ζωοποιόν Ξύλον, ἐπάνω εἰς τό ὁποῖον ἀνυψώθη ὁ Χριστός, ὁ Θεός μας, καί ἐκαρφώθησαν τά θεῖά Του χέρια· ἐπάνω εἰς τό ὁποῖον οἱ σταυρωταί τοῦ Κυρίου ἐτρύπησαν μέ τήν λόγχην τήν Πλευράν Του, καί Τόν ἐπότισαν ξύδι ἀνακατεμένο μέ χολήν! Ἐπερνοῦσαν δέ ἀπό κοντά κινοῦντες τās κεφαλάς των, καί ἔλεγον μέ χλευασμό: «Οὐά, ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτόν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ Υἱός ἐστι τοῦ Θεοῦ, καταβάτω νῦν ἀπό τοῦ σταυροῦ, καί πιστεύσομεν αὐτῷ».

Γ᾽Αὐτά λοιπόν ἔκαμεν ὁ λαός τῶν Ἑβραίων, ὁ ἀγνώμων καί πεπωρωμένος, μολονότι ἀπήλαυσε τās εὐεργεσίας τῶν θείων θαυμάτων. Ἐμεῖς ὅμως, ἄς προσκυνήσωμε μέ θερμή πίστιν τά ζωοποιά Πάθη τοῦ Χριστοῦ: τήν Σταύρωσιν, τήν Ταφήν, τήν ἐκ νεκρῶν τριήμερον Ἀνάστασιν, διὰ νά ἀναστηθῶμεν καί δοξασθῶμεν μαζί Του· «εἶπερ συμπάσκομεν ἵνα καί συνδοξασθῶμεν», ὅπως εἶπε ὁ θεῖος Παῦλος, τό «σκεῦος τῆς ἐκλογῆς».

Δ᾽Γιά ὅλα αὐτά μᾶς καλεῖ λοιπόν σήμερα ὁ πανάγιος Σταυρός μέ τήν ἑορτή του· καί αὐτά τά ἄφθαρτα καί αἰώνια φαγητά μᾶς προσφέρει. Ἔτσι λοιπόν, ἐάν θέλωμε νά ἔχωμε αὐτόν ἀσφαλῆ φύλακα τῆς σωτηρίας μας, καί ἐπιθυμοῦμε

σφοδρῶς, νά ἔχωμε μαζί μας τήν θεία Χάριν του, ἄς μή τόν παροξύνωμε μέ ἔργα πονηρά καί ἀκάθαρτα, μέ λόγια αἰσχρά καί βδελυρά, μέ τά ὅποια ἀποθρασύνεται ὁ ἐφευρέτης τῆς κακίας (διάβολος)· διότι ἔτσι, αὐτός ἀποκτιᾶ δυνάμεις ἐναντίον μας καί μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τό βάραθρον τῆς ἀπωλείας. Δυναμούμενοι ὅμως μέ τήν βοήθεια τοῦ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ἄς τόν ἀποκρούσωμε ἀμέσως.

Εἶ Ἀλλ' ὅμως, πρὸς σέ πάλιν τόν ἑορταζόμενον καί πανηγυριζόμενον πρέπει νά στραφῇ ὁ λόγος μου. Χαῖρε Σταυρέ, ἡ δόξα τῶν περάτων τῆς γῆς, καί τῆς οἰκουμένης τό ἀγαλίασμα· διότι εἰς τήν ἑορτήν σου ἀγάλλονται τά πέρατα τῆς γῆς, καί καίρονται μαζί ὅλοι οἱ πιστοί.

Χαῖρε Σταυρέ, ἡ ἰσχύς καί τό ἀήττητον ὄπλον τῶν βασιλέων· διότι ἔχοντες αὐτοί ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς σέ, τρέπουν εἰς φυγήν τὰς φάλαγγας τῶν βαρβάρων, καί νικοῦν αὐτούς πανηγυρικῶς.

Χαῖρε, ἡ πανίσχυρος δύναμις τῶν ἡγεμόνων, μέ τήν ὁποίαν ἐπικρατοῦν, καί καυχῶνται ὑπεροπτικά, πρὸς ἐκείνους πού δέν σέ γνωρίζουν, καί δέν ὑποτάσσονται εἰς τήν δύναμίν σου.

Χαῖρε Σταυρέ, ἐτοιμότης τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καί προθυμία ὑπερβολική, ἔχουσα τήν δυνατότητα νά ἀντιμετωπίξης νικηφόρος τήν δύναμιν τῶν ἐχθρῶν καί νά δημιουργῆς σύγχυσιν εἰς τά σίφη τῶν ἀνόμων.

Χαῖρε Σταυρέ, ὀδηγέ τῶν ὁδοιπόρων, σὺ πού διευθύνεις καί κατευθύνεις τά διαβήματα τῶν ὁδοιπορούντων, καί

πού μέ τήν δύναμίν σου ἀποτρέπεις καί φυγαδεύεις τά σκοτεινά καί φαντασιώδη «μηχανήματα» τῶν δαιμόνων. Χαῖρε Σταυρέ, ἡ τροφή καί ἡ ἀνάπαυσις αὐτῶν πού καταλύουν κάπου ὡς ταξιδιωταί· διότι μέ τήν σημείωσίν σου, ἡ τροφή των εἶναι εὐχάριστος, ὁ ὕπνος χαρούμενος καί ἀναπαυτικός, καί ἡ ἔγερσις σωτήριος· ἔτσι ἔχουν πλήρεις τὰς δυνάμεις των διά τήν συνέχισιν τῆς ὁδοῦ.

Σ· Χαῖρε Σταυρέ, ἡ ἐπιτυχία ἐκείνων πού ἐλπίζουν, ἔχοντες ἐμπιστοσύνην εἰς τήν Χάριν σου, καί ἔτσι δέν ἀποτυγχάνουν εἰς τὰς ἐλπίδας των. Διότι προετοιμάζεις καί ἐξομαλύνεις τήν ὁδόν, καί μέ τήν δύναμιν πού ἔχεις, χαρίζεις τὰ αἰτήματα εἰς ἐκείνους πού σέ τιμοῦν εἰλικρινῶς.

Χαῖρε Σταυρέ, ἡ γαλήνη καί ἡ προστασία αὐτῶν πού διαπλέουν τὰς θαλάσσας· διότι ἡ τρικυμιώδης καί φουρτουνιασμένη καί ὁμοιάζουσα μέ ὄρη θάλασσα, γαληνεύει ἀμέσως μέ τήν σημείωσίν σου. Χαῖρε Σταυρέ, ἡ ἐπιστήμη τῶν κυβερνητῶν· διότι μέ τήν βοήθειαν καί τήν ὁδηγίαν σου, μποροῦν μέ ἓνα μικρό ξύλινο πηδάλιο νά κυβερνήσουν μεγάλα πλοῖα καί νά τὰ ὁδηγήσουν μέ ἀσφάλεια μέσα καί εἰς στενοῦς ἀκόμη λιμένας.

Χαῖρε Σταυρέ, ἡ χαρά καί ἡ ἀνάπαυσις τῶν πλεόντων. Διότι μέ τήν βοήθειάν σου ἀποδιώκουν κάθε δειλίαν καί πλέουν πρὸς ξένας χώρας· διασχίζοντας δέ τίς μεγάλες αὐτές θάλασσες, πλησιάζουν πρὸς τόν προορισμόν τους μέ πολύ καλές ἐλπίδες.

Χαῖρε Σταυρέ, ὁ «χρηστός ζυγός» καί ἡ παρηγορία τῶν Μοναζόντων. Διότι ῥίπτοντες ἐπὶ σέ τὰς ἐλπίδας των, φέρουν μετὰ καρᾶς τὴν ἀπομάκρυνσιν γονέων καὶ φίλων· καὶ πηγαίνοντες εἰς τὰς ἐρήμους, ζοῦν καὶ συνομιλοῦν μὲ μόνον τὸν Θεόν.

Χαῖρε Σταυρέ, ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ νηπτική διέγερσις τῶν Ἀσκητῶν, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν δύναμιν σου ὑπομένουν εὐχαρίστως τὴν τῆξιν τοῦ σαρκίου, «δίδοντες αἷμα καὶ λαμβάνοντες Πνεῦμα». ὥστε νὰ ἀστράψουν μέσα εἰς τὴν ζωὴν τους, ὡς «ἀστέρες πολύφωτοι».

Ζ` Χαῖρε Σταυρέ, τὸ κατάλυμα καὶ ἡ οἰκία τῶν Μοναχῶν· σὺ πού ἀνεβάξεις εἰς ὕψη Πνευματικά ἐκείνους πού σέ ἀγαποῦν εἰλικρινά, καὶ τοὺς ἀναδεικνύεις κατοίκους τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἐπιγείους Ἀγγέλους, φυγαδευτὰς τῶν δαιμόνων, καὶ ἰατροὺς τῶν νοσημάτων.

Χαῖρε Σταυρέ, τὸ λειτουργικὸν καὶ ἀγαπητὸν «Δώρημα» τῶν Ἀρχιερέων, οἱ ὅποιοι διὰ σοῦ ὀλοκληρῶνουν καὶ ἀγιάζουν κάθε Λειτουργικὴν τελετὴν, ὥστε νὰ εἶναι καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Χαῖρε, τὸ φωτιστικὸν ἀξίωμα τῆς Ἱερωσύνης, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ Ἱερεῖς διδάσκουν καὶ φωτίζουν τοὺς ἀμυήτους μὲν, ἀλλὰ ἀξίους τοῦ φωτισμοῦ, καὶ τοὺς ὀδηγοῦν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς τελειωτικῆς Θείας Χάριτος.

Χαῖρε, ἡ καθαρτικὴ δύναμις τῶν λειτουργικῶν διακόνων· διότι λαμβάνοντες αὐτὴν τὴν ἐνέργεια μὲ τὴν βοήθειάν σου, ἀπομακρύνουν κάθε ἀταξία, καὶ τὴν ἀποχωρίζουν ἀπὸ τὸν

εὐσεβῆ λαόν, τὸν ἄξιο τοῦ Τιμίου Αἵματος καὶ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον καὶ προσφέρουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ Χαῖρε, ἡ ἰσχυρά πανοπλία τῶν Ἁγίων Μαρτύρων, διὰ τῆς ὁποίας συνέτριψαν τὰς ἐπιθέσεις καὶ τὰ φοβερά «μηχανήματα» τοῦ Πονηροῦ, καὶ ἀνεδείχθησαν νικηταί, ἀνταγωνισθέντες μὲ ἐπιτυχία κατὰ τῆς ἀθέου εἰδωλολατρίας.

Χαῖρε στέφανε ἄνωθεν πλεγμένος, πού λάμπεις καὶ ἀκτινοβολεῖς περισσότερο ἀπὸ τὸν πολύτιμον λίθον «σμάραγδον»· καὶ τοποθετηθεὶς ἐπάνω εἰς τὰς τιμίας αὐτῶν κεφαλᾶς (τῶν μαρτύρων δηλ.) προσδίδεις ἱεράν εὐπρέπειαν καὶ θεῖον καλωπισμὸν.

Χαῖρε ἡ πρόρρησις τῶν Προφητῶν, τὸ κήρυγμα καὶ τὸ καύχημα τῶν Ἀποστόλων. Διότι ἐσένα προεκήρυξαν καὶ προκατήγγειλαν ὅλοι οἱ Προφῆται μέσα στὸν κόσμον, διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάξαντες διὰ τῆς δυνάμεώς σου ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ τὰ καθωδήγησαν εἰς μίαν πίστιν καὶ ὁμόνοιαν.

Χαῖρε ἡ ἀσφάλεια καὶ τὸ καταφύγιον ὅλων· διότι μὲ τὴν Χάριν σου κάθε πιστὸς καὶ εὐσεβὴς Χριστιανὸς, διαφεύγει κάθε βλάβη καὶ πειρασμὸν.

Θὲ Ἄλ' ὦ Σταυρέ, τρισμακάριστε καὶ πολυαγάπητε! Πολλὰ ἱερά ὀνόματα παρέχεις εἰς αὐτοὺς πού ἐπιθυμοῦν νὰ σέ ἐγκωμιάσουν! Ποῖος μπορεῖ νὰ σέ ἀνυμνήσῃ ὅπως ἀκριβῶς σου ἀξίζει; Ὡ Εὐλὸν σεβάσιμον καὶ πανάγιον! Ποῖος μπορεῖ νὰ σέ δοξάσῃ καὶ νὰ σέ μακαρίσῃ ἀξίως; Ὡ ρίζα ζωῆς καὶ ζωοποιέ! Ποῖος μπορεῖ νὰ ψηλαφήσῃ μὲ

καθαρότητα τὰ ἅγια χαρίσματα σου; Ποῖος θὰ μπορέση νὰ ἀσπασθῇ τὴν ἀγιότητά σου μὲ ἄξια χεῖλη; Ποῖος θὰ μπορέση νὰ σφραγίσῃ τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὸ ἱερόν σημεῖον σου «τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου»; Ποῖος θὰ χαράξῃ τὸ σημεῖον σου ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του διὰ νὰ λάβῃ φωτισμὸν καὶ κάθαρσιν ψυχῆς; Ποῖος θὰ ἀσφαλίσῃ τὰ πρόθυρα τοῦ σπιτιοῦ του μὲ τὸ σημεῖον σου, διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ κάθε πειρασμὸν; Ποῖος θὰ σφραγίσῃ τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὸ σημεῖόν σου πρὶν ἀπὸ κάθε κίνημα καὶ διάβημά του, προκειμένου ὅλαι αἱ σκέψεις καὶ αἱ πράξεις του νὰ εἶναι σύμφωνες μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ;

Γ' Ἀληθῶς, μεγάλη εἶναι ἡ δύναμις σου! Πολλὰ καὶ ἐκλεκτὰ τὰ ὀνόματά σου! Ὀνομάζεσαι Σταυρὸς καὶ σκῆπτρον «ῥάβδος εὐθύτητος, ῥάβδος βασιλείας» «σημείωσις», σφραγίς, ἐλπίς, πίσις, ὄπλον, ἀσπίς, θυρεὸς, ῥομφαία, μάχαιρα, τόξον, τεῖχος, εἴσοδος τῆς κατοικίας πού ὀδηγεῖ πρὸς τὴν ἄνω Πόλιν· καὶ ὅ,τι ἄλλο θὰ μπορούσαν νὰ σέ ὀνομάσουν ἐκεῖνοι πού εἶναι εἰδικοί εἰς τοὺς λόγους καὶ σέ ἀγαποῦν ὅλως ἰδιαιτέρως. Διὰ σοῦ ὁ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐγνώρισε εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ μεγάλο καὶ ἀπόκρυφο μυστήριον τῆς οἰκονομίας Του. Διὰ σοῦ ἐλάβαμε τὴν ἐπίγνωσιν τῆς Ἁγίας Τριάδος, δηλαδή τὸ νὰ πιστεύωμεν εἰς Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Πατέρα μὲν, ἀναρχον καὶ ἀναίτιον· Υἱὸν δέ, ἐκ τοῦ Πατρὸς προερχόμενον· (καὶ ἔτσι ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν δέν εἶναι ἀναρχος)· κατὰ τὸν χρόνον ὅμως εἶναι καὶ ἀναρχος· καὶ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τὸ σύνθρονον καὶ ὁμότιμον.

Ια` Ἄς φύγουν λοιπὸν μακριὰ ἀπὸ τὴν αὐλὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ Ἄρειος καὶ ὁ Σαβέλλιος καὶ ὁ Πνευματομάχος Μακεδόνιος, οἱ ὅποιοι ἀπαρτίζουν ἓνα δράκοντα μὲ τρεῖς κεφαλὰς· ἔχουν τὴν ἴδια ἀσέβεια καὶ πονηρία· ἐνεκρώθησαν ὅμως μὲ τὴν μάχαιρα τῆς ἀληθείας. Ἀλλ' ὅμως καὶ αὐτοὶ ἐδῶ οἱ τελευταῖοι (δη. οἱ εἰκονομάχοι), ἐφάνησαν πρῶτοι ὡς πρὸς τὴν μανίαν· συνετρίβησαν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπανῆλθον εἰς τὸ προσκῆνιον· καλῶς ὠνομάσθησαν ἐκ τῆς αἰρέσεώς των καὶ τῆς κακίας των εἰκονομάχοι καὶ Χριστιανοκατήγοροι, βασφημήσαντες τὸν Χριστὸν, καὶ ὑβρίσαντες τοὺς Χριστιανούς. Τὸν μὲν Χριστὸν, διὰ τῆς ἀτιμίας τῆς Ἁγίας Εἰκόνας· τοὺς δὲ Χριστιανούς, ὀνομάσαντες εἰδωλολάτρας, συκοφαντοῦντες, λόγῳ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς τιμητικῆς προσκυνήσεως ποῦ καλῶς καὶ δικαίως ἀποδίδομεν εἰς τὰς Ἱεράς Εἰκόνας. Διότι «Οὐκ ἔστι μερίς οὐδὲ κλῆρος», μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτοὺς τοὺς «δογματιστάς» καὶ κακοὺς «διδασκάλους».

Ιβ` Ἡμεῖς, ὅμως, εὐλογημένοι Χριστιανοὶ μου, ἄς ἐπανέλθωμε εἰς τὴν Πανήγυριν καὶ ἄς πανηγυρίσωμε μὲ καθαρὰν καρδίαν καὶ λαμπρότητα τὴν ἑορτὴν τοῦ σεβασμοῦ Σταυροῦ. Ἄς φέρωμεν πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν μας τὸν ἱερόν πόθον καὶ τὴν Χάριν του, καὶ ἄς μὴ τὸν ἀπομακρύνωμε ποτέ ἀπὸ κοντὰ μας. Ἐκδιώκεται δέ, μὲ τὴν ἀπροσεξία καὶ τὴν ἀμέλειαν· μὲ τὴν ῥαθυμίαν καὶ τὴν ὀκνηρίαν· μὲ ἄλλες ἀπρεπεῖς πράξεις, μὲ τίς ὅποιες δὲν συμφωνεῖ ἢ πανήγυρις τοῦ Σταυροῦ. Ἐάν ἔτσι

πανηγυρίζωμεν καί ἔτσι ἐορτάζωμεν, τότε ὄντως αἱ συνάξεις
μας ἔχουν τήν Χάριν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ὅποιος ἄς εὐχηθῶμεν
νά μᾶς σώσῃ, νά μᾶς διαφυλάξῃ, καί νά μᾶς ἀναδείξῃ
ἀξίους, ὥστε νά γίνωμε κοινωνοί τῶν Ζωοποιῶν Αὐτοῦ
Παθῶν· κι ἔτσι νά καταξιωθῶμεν καί τῆς Λαμπροφόρου
Ἀναστάσεως, καί τῆς τωρινῆς, καί τῆς μελούσης, ἔνθα
εὐρίσκεται ἐν Κυρίῳ τῶν «εὐφραινομένων πάντων ἡ
κατοικία». Διότι εἰς Αὐτόν πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή καί
προσκύνησις, μαζί μέ τόν Πατέρα καί τό Ἅγιον Πνεῦμα,
νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· Ἀμήν.